

**RUMPAKA KAWIH KILININGAN
GAMELAN KLASIK CICIH CANGKURILEUNG
(Tilikan Struktural, Sémiotik, jeung Étnopédagogik)¹**

ku

Dimas Patria²

ABSTRAK

Ieu panalungtikan dijudulan “Rumpaka Kawih Kiliningan *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung* (Tilikan Struktural, Sémiotik, jeung Étnopédagogik)”. Ieu panalungtikan miboga tujuan pikeun ngagambarkeun rumpaka kawih kiliningan *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung* kalayan nilik kana unsur-unsur puisi nu aya di jerona sarta analisis unsur sémiotika jeung étnopédagogik. Dina ieu panalungtikan dipaké métode déskriptif analitis. Anapon téknik anu digunakeun nyaéta téknik wawancara, telaah pustaka, observasi, dokuméntasi, jeung analisis. Sumber data dina ieu panalungtikan nyaéta dalapan rumpaka kawih kiliningan dina album *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung*. Ieu panalungtikan museur kana analisis struktur puisi (*imaji, simbul, musikalitas* atawa *wirahma, suasana, téma*, jeung *gaya basa*), sémiotik *pancacuriga* (*Silib, Sindir, Simbul, Siloka* jeung *Sasmita*), jeung étnopédagogik dina moral kamanusaan (moral manusa ka Pangéran, Pribadi, alam, waktu, manusa séjénna, jeung ngahontal kasugemaan lahir batin). Hasil analisis ieu rumpaka ngahasilkeun kacindekan, tina dalapan rumpaka anu dianalisis strukturna, loba nyampak téma ngeunaan kaagamaan. Tina sémiotik pancacuriga, loba kapanggih *silib, simbul* jeung *siloka*. Tina tilikan étnopédagogik, kapanggih ngeunaan moral manusa ka Pangéran jeung ka pribadina sarta kapaluruh papatah kayaning (1) papatah sangkan daék barang béré jeung make harta kalayan di jalan nu bener, (2) papatah sangkan jadi diri anu turut kana paréntah agama, (3) papatah pikeun ngamalkeun rukun iman, (4) papatah sangkan satia, (5) papatah sangkan inget kana maot, jeung (6) papatah sangkan silih hargaan jeung batur.

Kecap galeuh: *kiliningan, Cicih Cangkurileung, struktur, sémiotik, étnopédagogik*

¹ Ieu Tésis kalayan apingan Dr. Ruswendi Permana, M.Hum.jeung Dr. Retty Insnendes, M.Hum.

² Mahasiswa Prodi Pendidikan Bahasa dan Budaya Sunda SPs UPI

LIRIK KAWIH KLININGAN
GAMELAN KLASIK CICIH CANGKURILEUNG
(Tilikan Struktural, Sémiotik,dan Étnopédagogik)¹

oleh
Dimas Patria²

ABSTRAK

Penelitian ini berjudul “Lirik Kawih Kliningan *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung* (Tilikan Struktural, Sémiotik dan Étnopédagogik)”. Penelitian ini bertujuan untuk menganalisis lirik kawih kiliningan *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung* dengan melihat unsur-unsur puisi yang ada di dalamnya serta analisis unsur semiotika dan etnopedagogik. Di dalam penelitian ini digunakan metode deskriptif analitis. Adapun teknik yang digunakan adalah teknik wawancara, telaah pustaka, observasi, dokumentasi dan analisis. Sumber data dalam penelitian ini adalah delapan lirik lagu kiliningan dalam album *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung*. Penelitian ini berfokus pada analisis Struktur puisi (*imaji, simbol, musikalitas* atau *irama, suasana, téma* dan *gaya basa*), sémiotik *pancacuriga* (*Silib, Sindir, Simbul, Siloka* dan *Sasmita*), dan etnopedagogik dalam moral kemanusiaan (moral manusia kepada Tuhannya, Pribadi, alam, waktu, manusia lainnya, dan menggapai kepuasan lahir batin). Hasil gambaran lirik ini menghasilkan kesimpulan, dari delapan lirik yang dianalisis strukturnya, banyak ditemukan tema mengenai keagamaan. Dalam semiotik *pancacuriga*, banyak ditemukan *silib, simbol* dan *siloka*. Dalam tilikan etnopedagogik ditemukan mengenai moral manusia terhadap Tuhan dan pribadinya serta ditemukan pepatah antara lain (1) pepatah agar mau bersodakoh dan menggunakan harta di jalan yang benar, (2) pepatah agar menjadi diri yang patuh terhadap perintah agama, (3) pepatah agar mengamalkan rukun iman, (4) pepatah agar setia, (5) pepatah agar ingat kematian, dan (6) pepatah agar saling menghargai dengan orang lain.

Kata kunci: *kiliningan, Cicih Cangkurileung, struktur, semiotik, etnopedagogik*

¹ Tesis ini dibawah bimbingan Dr. Ruswendi Permana, M.Hum.dan Dr. Retty Insnedes, M.Hum.

² Mahasiswa Prodi Pendidikan Bahasa dan Budaya Sunda SPs UPI

**THE LYRICS OF KLININGAN SONG
GAMELAN KLASIK CICIH CANGKURILEUNG
(Structural, Semiotics, and Etnopedagogic Studies)¹**

by
Dimas Patria²

ABSTRACT

This research is entitled “The Lyrics of Kliningan Song *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung* (Structural, Semiotics and Etnopedagogic Studies). This research aims to analyze the lyrics of kliningan song of *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung* by percieving elements of the poetry inside it and analyzing elements of semiotic and etnopedagogic. This research used descriptive analitical methode. As for the techniques used are interview, literature review, observation, documentation and analysis. Data sources in this research were eight lyrics of kliningan song in an album of *Gamelan Klasik Cicih Cangkurileung*. This research is focused on the poetry structure analysis (images, symbols, musicality or rhythm, atmosphere, theme and language style), semiotic of *pancacuriga* (*Silib*, *Sindir*, *symbol*, *Siloka* and *Sasmita*), and etnopedagogic in human morality (moral to God, personal, nature, time, human beings and to achieve both inner and outer satisfaction). The interpretation result of this research led to the conclusion of those eight lyrics which have been analyzed its structures, was found many religious themes. In semiotic of *pancacuriga*, was found *Silib*, symbols, and *Siloka*. In etnopedagogic studies, was found the human morality to God and their personal as well as found the proverbial among them (1) saying to do charity and use the properties in the right way, (2) saying to be the one who obey the religious orders, (3) saying to practice the pillars of faith, (4) saying to be faithful, (5) saying to remember to the death, and (6) saying to have the mutual respect to each others.

Keyword: *Kiliningan, Cicih Cangkurileung, Structure, Semiotic, Etnopedagogic*

¹This Research under the guidance of Dr. Ruswendi Permana, M.Hum. and Dr. Retty Isnendes, M.Hum.

²Student in program study Language and Culture Sundanese of Education SPs UPI